

OBRTNIKOV VESTNIK

strokovni list za povzdigo in edek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . 48 K
polletno . . . 24 »
četrtletno . . . 12 »
posamezna številka . . . 2 »

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Celju in
slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.
Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Cene inseratom:
Pri 1× objavi 1/2 str. 1000 K
» » » 1/2 » 500 »
» » » 1/4 » 260 »
» » » 1/8 » 140 »
» » » 1/16 » 75 »
Pri 12 kratni objavi 5%, pri
24 kratni obj. 10% popusta.

IV. letnik.

V Ljubljani, 15. aprila 1921.

Štev. 8.

Davek na vojne dobičke.

Trgovci in obrtniki ljubljanski so dobili letos za piruhe plačilne naloge za davek na vojne dobičke. Samoosebni umljivo je, da morajo biti davki, v sedanjih izrednih razmerah celo visoki davki. Davek mora biti vendar pravičen. Prirejevati bi ga morale komisije, ker nima ena sama oseba nikoli pravega vpogleda v razmere vseh davkoplačevalcev; več oseb, več vidi.

Pred preobratom so prirejevale davek vedno komisije. Leta 1919 so bile pa te odpravljene ter je dobil predstojnik davčne administracije prav vso oblast v svoje lastne roke. On pokliče izvedence in konfidente, katere on hoče, verjame samo onim, katerim on hoče. Davek nalaga popolnoma samovoljno, tako kakor ravno on meni, da so razmere dotičnega. Ako se je pustil davkoplačevalec po neprevidnosti morebiti samo vsled velikih opravil, kontumaciirati, ako je svojo napoved ali pa svoj odgovor poslal prepozno, ali pa če ni dal vseh napovedb ravno tako, kakor jih je zahtevala administracija, potem je davkoplačevalec izgubljen, šef administracije ga ima popolnoma v svoji oblasti, ne pomaga mu nobena pritožba.

Ako ga obsodi sedaj šef administracije vsled kakega pretirano denunciranega 1.000.000 K dohodkov, plačati bo moral brez usmiljenja tudi ves davek, kolikor ga privede od tega zneska — če tudi je imel morebiti v resnici samo deseti del tega dohodka.

Da se preprečijo največje krivice, treba bi bilo dvoje. Za predstojnika davčne oblasti bi morala biti popolnoma razsodna oseba, ki bi uporabljala izpovedbe denuncijantov in konfidentov z vso potrebno previdnostjo. Drugič bi se morala dati v sedanjih izrednih razmerah davkoplačevalcem prilika, da bi se mogli pritožiti na prizivno komisijo z uspehom tudi takrat, če so bili vsled kake neprevidnosti kontumaciirani ter so napoved ali pa odgovor na pomisleke opustili ali pa prepozno vložili. Pritožbena instanca naj uvede kljub kontumacu nove poizvedbe, in če se izkaže, da je obdačba krivična, naj se popravi.

Pisec teh vrst je dobil pred dvema letoma na svojo napoved pomisleke. Da bi vse prav in natančno odgovoril, je šel z njimi osebno k administraciji. Tam mu je uradnik sam napisal odgovor. Podpisani mu je odgovoril na prav vsa vprašanja. Bil je prepričan, da je ustregel pozivu kar najbolj natančno. Nekaj tednov pozneje pa je dobil plačilni nalog in videl je, da se

je debelo zmotil. Naredil je seveda takoj pritožbo. No, nanjo je dobil odgovor, da se pritožba zavrne, ker ni prejemkov in izdatkov podrobno navedel. Zakaj ga pa ni uradnik na to okoliščino koj takrat opozoril! Zato je prišel vendar k uradu osebno, da bi bil vse prav odgovoril!

Pravico do pritožbe je priznati na vsak način proti dohodnini tudi še za nazaj, ako se je dobil plačilni nalog za davek na vojne dobičke šele pozneje.

Kakor se je pisec tega članka informiral pri davčni administraciji, je pritožba zoper davek na vojne dobičke brezuspešna, ako se ni pritožil davkoplačevalec takoj na prvi plačilni nalog, to je na onega za dohodnino.

Zakaj pa ni dala davčna administracija obeh plačilnih nalogov strankam obenem v roke?! Plačilne naloge za dohodnino za leto 1919 smo dobili zročene prve dni decembra 1920. Pisec tega članka je prišel sredi decembra meseca k administraciji in je videl na lastne oči plačilne naloge za davek na vojne dobičke že izgotovljene in podpisane. Zraven stoječega uradnika je še povprašal, zakaj da so namenjeni. Odgovoril mu je: »To so vojni dobičkarji!« Pisec teh vrst seve ni mislil, da je med njimi tudi on.

Administracija je razposlala takrat za dohodke leta 1918 pa samo plačilne naloge za dohodnino za leto 1919. Vsak je pogledal le bolj na končni znesek, in videč, da ni bil čez mero pretiran, je opustil pritožbo. Takrat je dobil podpisani plačilni nalog za okroglo 10.000 K. V tem znesku je bil zapopaden tudi vojni pribitek in vsak bi mislil, da je v tem že vse odpravljeno. Dohodek je bil res neprimerno visoko naveden, toda naj bo, teh 10.000 K se bo že plačalo, pa bo mir!

Zdaj pa, ko je pritožba že zamujena, pride pa od tistih dohodkov še drugi plačilni nalog, to je oni za davek na vojne dobičke v letu 1918. Plačati je še posebej blizu 50.000 K več, nego je imel pisec v letu 1918 sploh dohodkov!

Seveda je šel pisec takoj k administraciji. Tam mu je pa povedal uradnik nevoljno in prezirljivo, kakor če bi se šlo samo za 10 kron in ne več, da je rekurz že zamujen. Zakaj? Zato, ker je dobil plačilni nalog za dohodnino že v decembru, pa ni nanj rekuriral. Zakaj pa niste tudi tega plačilnega naloga takrat poslali?! Vsak bi bil videl stvar takrat tako, kakor je v resnici, pa bi se bil takoj pritožil, ako bi bil videl, da se mu godi taka gorostasna krivica.

Izgovarjanje administracije, da pošta več ne izroča ter da magistrat ne more vsega naenkrat izročiti, ne drži. Plačilni nalog je vročil piscu sluga davčne administracije; ta bi mu prinesel plačilni nalog tudi lahko že pred Božičem! Sicer je pa pisec dobil koncem decembra 1920 še dvojne reči od administracije vročene po pošti. Pošta je do konca leta 1920 torej še vročevala! Zakaj ni dala administracija na pošto takrat tudi plačilnih nalogov za vojne dobičke; narejeni in podpisani so bili že dne 3. decembra 1920.

Gospoda pri administraciji! Tako se pa z davkoplačevalci le ne sme postopati! Nehote se vsiljuje človeku misel, da se je zgodilo to nalašče, samo zato, da bodo zamudili davkoplačevalci rok za pritožbo! Dragoga razloga ni izlepa najti, vsaj pisec teh vrstic ga ne najde!

Tako postopanje se pa obsoja samo ob sebi!

Nujno je potreba, da se sestanejo vsi prizadeti in stavijo na g. finančnega delegata v Ljubljani primerne zahteve.

Protestni shod obrtnikov proti previsoki odmeri davkov.

V torek 12. apr. ob 10. uri dop. se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma shod obrtnikov in trgovcev v znak protesta proti visoki odmeri davkov. Shod je enodušno odobral izjavo raznih govornikov, da državi, kar je državnega, toda je proti visoki odmeri davkov. Med zborovanjem so bili zaprti vsi trgovski lokali, gostilne in delavnice obrtnikov. Dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena, znamenje, da se obrtniški in trgovski stan živahno zanimata za svoj procvit.

Shod je otvoril načelnik »Zveze obrtnih zadrug« g. Franchetti. Poslanec profesor Reisner je v daljšem govoru pojasnil stališče JDS do zahtev obrtnikov in trgovcev, povdarjajoč da mora način postopanja davčne oblasti uničiti srednji stan, da ne gre tu za kak formalen protest, ampak za obstanek srednjega stanu. JDS smatra gibanje za upravičeno. Stranka je pripravljena vse storiti ter podpirati zahteve obrtnega in trgovskega stanu. Govornik je dalje ugotovil, da to gibanje ni naperjeno proti plačevanju davkov državi, temveč samo proti načinu, kako se obrtnikom in trgovcem odmerjajo ti davki. Pozdravlja zahtevo po uvedbi cenilnih komisij, ki bodo razumevale gmatni položaj obrtnega stanu, komisij, ki bodo sestavljene iz zastopnikov davkoplačevalcev, ne pa iz davčnih uradnikov. Govor prof. Reisnerja so zborovalci sprejeli z velikim odobravanjem na znanje.

Načelnik Franchetti je drastično očrtal krivice, ki jih povzročata neenakomerna odmera davkov obrtnemu stanu. Odločno in z vsem povdankom zagovarja zahtevo po zopetni uvedbi cenilnih komisij.

V imenu »Trgovske in obrtne zbornice« je tajnik dr. Fran Windischer izjavil, da bo ta važna korporacija z vso odločnostjo podpirala upravičeno gibanje obrtnikov in trgovcev.

Načelnik »Zveze gostilničarjev« g. Fran Kavčič je ostro kritiziral postopanje nekega merodajnega faktorja na davčni administraciji. Gospod Frelich je v imenu »Zveze hišnih posestnikov za Slovenijo« izjavil solidarnost hišnih posestnikov z obrtniki. Govorili so še Ilija Predović, mesar Marčan in Bajželj.

Soglasno je bila na to sprejeta spomenica, naslovljena na delegata ministrstva financ v Ljubljani in obsegajoča osem točk sledeče vsebine:

1. Davki naj se odmerjajo po eni in isti skali za vso državo.

2. Opominjevalni stroški, ki so nad vse primere drastični, se imajo odpraviti.

3. Vsi prizivi, kateri so bili rešeni po ukinjenju komisije, se morajo dati zopet v pretres vzpostavljeni komisiji.

4. Vsi dokazi, priloženi prizivom, se imajo jemati v vpoštevanje, najsi so bili predlagani v prvi ali drugi inštanci.

5. Kontumačne določbe zakonov o davkih naj se kar najmileje interpretirajo, ter se, dokler ne bodo davka zopet cenilne komisije same odmerjale, na vsako pritožbo uvedejo nove poizvedbe in vse krivične obdačbe vkljub kontumacu popravijo. Davek mora biti pravično odmerjen tudi takrat, če je davkoplačevalec kontumaciran.

6. Uvedejo naj se takoj zopet cenilne komisije, ki naj prirede tudi dohodnino za leto 1920., ker vsled počasnosti davčne administracije še vedno ne vemo, kaj imamo plačati za leto 1919. Davek naj nalaga komisija in ne ena sama oseba.

7. Vsled nečuvvenega postopanja davčne administracije naj se vse pritožbe zoper dohodnino vzamejo kot pravočasne, četudi so vložene šele tedaj, ko se je vročil plačilni nalog za davek na vojne dobičke.

8. Za predstojnika davčne administracije naj se brez odloga imenuje kaka bolj previdna in razsodna oseba. Finančna oblast mora sama priznati, ua v sedanjega predstojnika obrtniki ne moremo imeti več zaupanja. Tudi v prizivno komisijo ne spada taka oseba.

Po končanem shodu, ki je nad vse lepo in mirno uspel, je odšla pod vodstvom prof. Reisnerja deputacija, obstoječa iz gg. Knez, Franchetti, Kavčič, dr. Windischer, Turk in Seydl, k delegatu dr. Šavniku. Pred finančnim ravnateljstvom na Krekovem trgu so številni obrtniki in trgovci pričakovali uspeh intervencije deputacije pri delegatu.

Z deputacijo je prišel na trg delegat dr. Šavnik, katerega je zbranim predstavil gospod Franchetti in ga prosil, naj pojasni svoje stališče. V kratkem govoru je delegat dr. Šavnik izjavil, da se bo za rešitev vprašanj, navedenih v spomenici, zavzel in to, kar je mogoče, rešil doma, ostalo pa toplo priporočal v rešitev centralni vladi. Obljubil je zopetno vzpostavitev cenilnih komisij, a obenem pozval vse davkoplačevalce, da naj tudi oni nesebično in odkritosrčno podpirajo delo teh komisij, v katerih bodo zaupniki vseh organizacij, ker le na ta način je mogoče pravično rešiti pereče davčno vprašanje.

Zbrani so vzeli odgovor delegata z odobravanjem na znanje, nakar so se mirno razšli.

Hrvatski Radiša.

Pred kratkim se je vršila glavna skupščina »Hrvatskega Radiša«, društva za pospeševanje obrti. Ker je delovanje tega društva največje važnosti za gospodarsko obnovo bratske hrvaške zemlje, zato je umestno, ako slovenske obrtnike seznanimo nekoliko z delovanjem tega društva, ker bi tudi v Sloveniji rabili delovanje takega društva.

Tekom zadnjih dveh let je društvo namestilo 1148 dečkov kot vajence v obrtih.

Društvo ima v Zagrebu pripravno barako, da more dajati učencem, kateri potujejo na svoje učno mesto in se ustavijo v Zagrebu, prenočišče in hrano.

Za duševno vzgojo vajencev skrbi društvo s tečaji za nemščino, italijanščino, angleščino in esperanto, prireja učna predavanja, izlete; nadalje se poučuje petje in tamburanje. Vse te tečaje vodijo društveni učitelji.

Mladi pomočniki dobivajo pri društvu nasvete in denarne podpore za osamosvojitve. Vrhtega ima društvo lastno posredovalnico dela za pomočnike.

Društvo je doseglo pri telovadnem društvu Sokol, da se je ustanovil poseben vajeniški naraščaj. V Zagrebu šteje ta naraščaj nad 100 dečkov, pa tudi po deželi se ustanavljajo vajeniški naraščaji in prav marljivo telovadijo.

Radiša ustanavlja tudi vzorne delavnice. V tovarni Slavonica v Brodu je ustanovljen moderni internat za vajence, spojen z vzorno delavnico in učilnico. Tu je sedaj 20 dečkov. Tudi v tovarni za vagone v Brodu bodo napravili moderni internat za 100 vajencev. V tem internatu bo moderna učilnica, delavnica, čitalnica, športne igre, sploh vse, kar pospešuje strokovno in splošno izobrazbo.

Društvo je uvedlo hranilnico, da navaja mladež na štedenje tudi z najmanjšimi zneski.

Radiša se zaveda velikanskega pomena izobrazbe mladine v tujini, zato ustanavlja v Pragi, Gradcu, Berlinu, Curihu, Parizu, na Dunaju itd. posredovalnice službenih mest, da bi pomočnikom olajšalo najti v tujini delo in se izpopolniti v svoji stroki.

Da pritegne k delu za domovino tudi ameriške rojake, ustanovi Radiša v Ameriki svojo podružnico.

Radiša ima 1.125.560 kron premoženja in zaposluje 15 uradnikov.

Napisal sem te vrstice, da tovariši vidijo, kako bratje Hrvatje delajo za pospeševanje obrti.

Slovenci se tako radi bahamo »da mi, smo mi« v Jugoslaviji in da so vsi drugi za nami. V resnici pa je vse drugače in smo mi v marsičem daleč za drugimi. Kakor nam kaže »Hrvatski Radiša«, se moramo mi učiti dela za povzdigo obrta.

Delovanje in uspehi Hrvatskega Radiše nam kažejo, kaj se da doseči z resnim in vztrajnim delom.

Delovanje Radiše pa še ima drugi veliki smoter in tudi že vidne uspehe v ti smeri: vzbuja in širi zanimanje in veselje do dela. Važno sredstvo za dosego tega cilja so mu razstave in izložbe. Videl sem lansko letno razstavo Radiše v Zagrebu. Društvo pa namerava posebne razstave po strokah. Take razstave zbujaajo tekmovalnost med obrtniki in se vsak trudi, da razstavi res kaj lepega in dobrega.

Slovenski tovariši obrtniki! Kdaj se začne med nami delo, podobno onemu Radiše?

Shod krojačev in šivilj za vso Slovenijo v Celju.

19. marca t. l. se je vršil v celjskem Narodnem domu dobro obiskan shod. Bili so zastopani Ljubljana in Maribor po dva delegata, Ptuj in Trbovlje po eden, razven tega so bili navzoči iz Konjic, Braslovč, Žalca, in veliko število iz Celja in okolice, katere je začasni

predsednik ustanovljene organizacije, Ivan Bizjak, prisrčno pozdravil. V svojem govoru o pomenu organizacije, je naglašal:

Nobeden stan ne živi v takem nesoglasju, kakor ravno krojaški, akoravno imamo tolikih skupnih interesov, kateri nas vežejo in silijo združiti naš stan.

Naše postavne zadrage niso mogle v polni meri odgovarjati našim potrebam, ker so preveč omejene, pa tudi ne da se po naši volji v njih vse storiti, ker stojimo preveč pod tujo kontrolo, nakar v organizaciji so nam proste roke. Omejevali pa ne bomo delovanja istih, temveč še pospešili.

Potrebujemo strokovni časopis in naša organizacija bo morala napeti vse sile da dosežemo istega. Dolžnost vsakega tovariša in tovarišice je, biti abonent Obrtnega Vestnika, kateri bo prinesel redne informacije o gibanju naše organizacije. Pravilnik je že predložen oblasti v potrdilo, kakor hitro bo isti potrjen, bomo razposlali vsem interesentom istega v svrhu agitacije.

Tovariši! Mi se ne smemo gledati, kakor pes in mačka, temveč gojiti moramo prijateljstvo. Zapomnite si pa tovariši in tovarišice tudi, da samo v organizaciji je moč, posameznik ne pride nikjer v poštev.

Obširno se je bavil govornik tudi s težnjami, ki ovirajo razvoj naše obrti. Poudarjal je tudi, da bi bilo žalostno, ako bi obrtniki še v bodoče pri volitvah se dali po različnih strankah trgati, temveč moramo skupno nastopati, ako se hočemo uveljaviti.

Nato je predlagal sledečo resolucijo:

»Krojaški mojstri in samostojne šivilje iz Slovenije protestirajo energično proti odredbi ministrstva, ki proglašajo svilo za luksuzno blago, posebno pa svilo za šivanje, ker je samoposebno umevno, da civiliziran človek, ki nosi meščansko, obleko ne more biti ista sešita z navadnim koncem.

Pa tudi svila za toalete, kakor podvleko, ako se še nadalje proglašajo za luksuzno blago, nimamo nič več proti temu, ako se isto prepove nositi.

Toda proglasiti isto za luksuzno blago, na drugi strani pa pustiti delati v javnosti poželenje po istem, smatramo za podpiranje verižnikov in tihotapcev. Peljejo se v inozemstvo — posebno v Avstrijo, — si oblečejo po dve ali tri obleke in opeharijo obenem carinarne.

Krojaški mojstri in šivilje pa, ako hočejo nabaviti si isto blago, morajo plačati ogromno carino, in tako jim je onemogočeno, tekmovali na svetovnem trgu.

Vsled tega je tudi tako ogromna brezposelnost v naši obrti.

Energično zahtevamo, da se zacarini tudi oblečene nove obleke.¹ Obenem zahtevamo in prosimo, da se z naredbo vpelje:

- 3 letna učna doba za vajence in vajenke.
- Da se vpelje mojstrska preizkušnja.
- Da se prepove vposliti učno kakor pomočniško osebje tistim, ki niso prestali mojstrske preizkušnje.
- Da se prepove trgovcem tržiti s konfekcijo.

Pričakujemo, da bo slavno ministrstvo za obrt in trgovino vpoštevalo našo prošnjo in ukrenilo vse potrebno za odpomoč, ker sicer je naša obrt v domovini popolnoma uničena.

¹ To je pač težko ugotoviti. Op. ur.

Ta resolucija je bila sprejeta soglasno in z velikim odobravanjem.

Obširno so posegli vsi delegati v debato. Odobravalni so enoglasno zapričeto organizacijo, in obljubili so, da nam hočejo slediti in vpeljati po vseh krajih Slovenije organizacijo, katera bo začasno centralizirana v Celju.

Z velikim zadovoljstvom in prisrčnim pozdravom so se razšli od tega zgodovinskega shoda, od katerega pričakujemo čisto novega duha pri krojaških mojstrih in šiviljah v Sloveniji. Torej na delo!

Malovič:

Zadružni razvoj.

Kje je zadržek? Pred enim letom se je zasnova krojaška zadruga v Novem mestu za pol. okraj Novo-meški, katere člani so bili doslej inkorporirani v splošni zadrugi istega sodnega okraja. Pripravljali odbor je storil svojo dolžnost tako, da bi bila lahko že preteklo leto zadruga ustanovljena, medtem ko še danes ni sluha, kdaj da se uresniči želja krojaških mojstrov. To je tudi povod, da ne more zadruga za svoje vajence upeljati preizkušnej v smislu obrtnega reda. Pri splošni zadrugi se vrše preizkušnje nepravilno, kar je v kvar vsem strokam, ki so v tej zadrugi združene. Razume se, da je to tudi težko izpeljivo za posamezne stroke. Zato je le pozdraviti izstop krojačev iz te zadruge, kakor so to storili leta 1908 mizarji in čevljarji, katerih zadruge zamorejo zadostiti zadružnim pravilom.

Želeli bi bilo, z ozirom, da se dvigne obrtna izobrazba in stanovska zavest, da se izločijo iz splošne zadruge kovinarji, to so kovači, ključavničarji in kleparji v strokovno kovinsko zadrugo. Istotako bi bilo želeli ustanovitev kolarske zadruge, kar bi dalo povod, da se razpusti splošna zadruga, ker so druge obrtne stroke povéčini inkorporirane v deželnih zadrugah. Vse zadruge naj bi zavzele obseg za pol. okraj, kajti če se pozneje potreba pokaže, se za posamezne lokalne kraje ustanove samostojne zadruge.

Ker uvidevam potrebo, da se dvigne obrtna zavest po celi Sloveniji, bi bilo pač želeli, da stori Deželna zveza obrtnih zadrug (Pokrajinska obrtna zveza) svojo dolžnost v tem, da se izvoli v ta namen odbor, kateri naj bi prevzel nalogo ustanovljati strokovne zadruge, ker v tem oziru je vrzel velikanska. Bilo bi obilno hvaležnega dela. Tozadevne potne stroške in primerne dnevne dijete bi morala prevzeti pokrajinska zveza obrtnih zadrug.

Obrtni Koledar l. 1921 ima pregled vseh zadrug, po tem izkazu je 126 obrtnih zadrug v Sloveniji, vesel pojav, a ne zadovoljiv, ker obstoji še vse premalo zadrug in kar jih je, so v večini splošne, kar ni odobravalni. Obsežni okraj Kočevski ima tri zadruge, vse lokalnega pomena, ki obstoje v omejenem delokrogu in sicer splošna za mesto Kočevje, za trg Ribnico gostilniška, in enaka za Velike Lašče. Tu se pokaže potreba, da se ustanovi vsaj več zadrug za sodni okraj Ribniški in posebej za sodni okraj Velikolaški. Nič boljše ni v Črnomaljskem okraju, kjer obstojati dve splošni zadrugi za vsak sodni okraj po ena. V splošnih zadrugah bi se znal zboljšati položaj edino z ustanovitvijo odsekov za posamezno stroko, katerih sklep bi moral biti merodajen v njegovo stroko pripadajočih članov.

Na opisani način bi se znalo združništvo dvigniti do onega cilja, ki bi ga moral zavzemati obrtni stan, ker le združenje more roditi produktivne zadruge, katere bi zamogle tekmovali z veleindustrijo. To načelo bi moral gojiti in podpirati vsak zaveden obrtnik.

Dopisi.

Celjska obrtno-nadaljevalna šola je napravila dne 4. t. m. poučni izlet v Ljubljano. Udeležilo se je tega izleta 98 obrtnih vajencev in vajenk z učiteljstvom. Dospevši v Ljubljano, so se napatili izletniki naravnost v ogromno poslopje srednje tehniške šole, kjer jih je pričakoval profesorski zbor, in jih je z lepim nagovorom pozdravil vrhovni ravnatelj zavoda, vladni svetnik g. Šubic. Zahvalil se je za prisrčen sprejem vodja izleta, nadučitelj g. Bizjak. Nato se je pričelo ogledovanje posameznih obrtnih strok pod vodstvom nadzornika obrtnih nadalj. šol inž. g. Foersterja; zavod je priredil izletnikom veliko razstavo risarskih izdelkov iz najrazličnejših obrti. Vsa dela so bila zasnovana po različnih narodnih motivih naše širne Slovenije; in človeku srce igra iskrenega veselja, ko vidi v teh mnogoštevilnih in krasnih risbah čisti slovenski slog z domačo ornamentiko. Vsa ta dela so tako lepa, da jih bodo tudi tujci opazovali z največjim občudovanjem in si želeli takih izdelkov. Gg. profesorji in profesorice so razkazovali izletnikom izdelke svojih gojencev in gojenk z neutrudljivo požrtvovalnostjo ter ponazorili svoja predavanja z najrazličnejšimi učili, stroji itd., kar vse je napravilo na izletnike globok utis, ki ne bo nikdar pozabljen. Vsem učnim močem srednje tehniške šole, ki so v blag namen žrtvovale najlepši čas prostega dneva, se izreka v imenu napredka slovenske obrti najglobokejšo zahvalo! Po opoldanskem odmoru so odšli izletniki v Narodno galerijo, kjer jim je upraviteljstvo dovolilo prost vstop. Krasni umotvorji so zanimali sicer vse izletnike, najbolj pa učence slikarske in kiparske obrti. Iz galerije so mahnilo izletniki v naš krasni deželni muzej, katerega ravnatelj g. dr. Mantuani je navzoči mladini z veliko ljubeznivostjo razlagal vse zanimivosti muzejskih zbirk. Iz muzeja so odšli izletniki na kolodvor in so bili zvečer zopet v Celju. — Poučni izlet je napravil na vso mladino oni globok vtis, katerega si vzgojitelj le želeli zamore. Hvala gre vladn. svetniku g. Lileku, ki je daroval 44 K za železniško vožnjo enega ubogega učenca; v isti namen je izročil voditelju izleta drž. komisar za pospeševanje obrti g. Založnik znesek 440 K. Zelo škoda, da se vsled revščine ni moglo udeležiti tega velepomembnega izleta še nad 100 obrtnih učencev. Za 5. majnik t. l. se namerava poučni izlet celjske obrtne nadalj. šole na Falo, Ruše in Maribor, katerega bi se morali udeležiti vsaj vsi učenci elektrikerske, kovinske in stavbne stroke. Naj bi gg. mojstri ubogim vajencem omogočili vsaj ta poučni izlet, ki bo za njihovo obrt velike vrednosti; v poštev bi prišla le vožnja po železnici, 44 K od osebe. — Vodstvo šole.

Zamere pri kmetih se boje! (Iz obrtniških krogov.) Vsak stan se organizira danes po strokah. Vsak posameznik, izvzemši absolutne reakcionarce, — se zaveda pri tem dejstva, da je delo onih organizacij uspešnejše, kjer ni interesnih nasprotstev. Kmetje delijo se in organizirajo med konjerejce, vinogradnike,

poljedelce itd. Obrtniki združujejo se že od nekdaj po svojih strokah v strokovne zadrage ali vsaj v zadruge sorodno strokovnih skupin. To zahteva obrtni zakon in to je v interesu celokupnosti sklenil lanski obrtni kongres. Mislili bi, da v tem oziru med obrtniki ni strankarskih nasprotstev. Žal, da temu ni tako. -- Kakor po celji Sloveniji, obstojijo tudi v ormožkem okraju podeželske organizacije v obliki 4 kolektivnih zadrug kot interesna zastopstva brezpomembnih preostanek avstrijskih časov. Po sklepu zadrughih načelnikov, v smislu naredbe deželne vlade z dne 15. nov. 1919 ter upošteva je resoluciji, sklenjene na lanskem obrtnem shodu pri sv. Miklavžu, naj bi se namesto teh zadrug ustanovile za ormožki okraj 4 zadrage sorodno strokovnih skupin, ki bi v vsakem oziru svojemu namenu bolj ustrezale, kot sedanje kolektivne. Reorganizacijsko delo poverilo se je zvezi obrtnih zadrug odnosno njenemu popredsedniku g. Z. v Središču. Ob popolnem razumevanju potrebe in koristi izjavile so se kmalu razven Velikonedeljske vse zadrage ormožkega okraja za preosnovno v strokovne zadrage ter izvršile vse v ta namen predpripravljala dela. Velikonedeljska zadruga pa, katere delokrog sega po neki, nam nerazumljivi razdelitvi čez 4 župnije, da celo čez teritorij drugih zadrug, je na občnem zboru sklicanem šele na oblastveno povelje poročevalcev predlog v dobro pripravljenem odporu skoraj enoglasno odbila ter si je v obrtni javnosti pridobila glas, katerega zasluži. Vsem onim torej, ki se zavedajo svoje stanovske dolžnosti in ki imajo še količkaj smisla za faktično koristno združenje obrtnikov bodi s tem povedano, da je kriva oviram nadaljnega reorganizacijskega razvoja edinole Velikonedeljska zadruga, ki se upira združiti očitno iz strankarskih razlogov pod plaščem smešne motivacije, da se zamere na kmetih boje. Ta zadruga, pred vsemi nje famozni predsednik g. P. zašluži v zgodovini obrtnega združenstva posebno poglavje. Zaenkrat bi obrtniki v ormožkem okraju hoteli vedeti samo, ali je dopustno, da 3 zadrage v svoji sedanji obliki nadalje vegetirajo na ljubo nekaterim velikonedeljskim reakcionarjem? Mar ne velja za nje predpis obrtnega zakona, naredba deželne vlade z dne 15. XI. 1919 in sklepi obrtniškega kongresa? Ali še res nima vlada volje, naredbenim potom ukreniti brezpogojno razdružitev skupnih zadrug in ustanovitev strokovnih zadrug in kako dolgo bo še treba na to, v interesu celokupnega obrtništvu ležečo odredbo čakati. Načina torej ni težko najti. Za stvar, ki je utemeljena in dobra, se tudi zamere ni bati. Na dan vlada in gospodje zadrughni inštruktorji, besedo imate Vi!

Naši shodi in zborovanja.

Ključavničarska zadruga v Ljubljani vabi gg. člane na redni zadrughni občni zbor, kateri se vrši v soboto, dne 16. aprila 1921 ob 18. uri 30 min. (pol 7. uri zvečer), v zadrughni pisarni z običajnim dnevnim redom. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Deželna zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani ima svoje redno zborovanje v nedeljo, dne 24. aprila 1921 ob 10. uri v dvorani hotela »Triglav« (prej »Ilirija«) v Ljubljani, Kolodvorska ulica. V soboto, dne 23. aprila 1921 ob 14. uri vrši se v zadrughni pisarni (palača trgovske in obrtniške zbornice, Beethovnova ulica 10) konferenca hrvaško-slavonskih dim-

nikarjev s slovenskimi tovariši glede vstvaritve enotnega dimnikarskega statuta s požarno-policijskim redom. K tej velevažni konferenci so vabljeni zavedni gg. tovariši. — Zadrughni načelnik R o g e l Vaclav.

Občni zbor zadruge rokodelskih in sorodnih obrtov v Zagorju ob Savi se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob pol 16. uri v gostilni g. B. Križaneca. Pred občnim zadrughnim zborom ob 14. uri se vrši sestanek čevljarskih mojstrov litijskega okraja v zadevi ustanovitve samostojne strok. čevljarske zadruge. Na dnevnem redu zadrughnega obč. zbora je tudi razkrojitev zadruge v posamezne strok. zadrage in prememba §§ 11, 12 in 15 zadr. pravil. Natančni spored dnevnega reda sporočimo pravočasno. Vabimo g. načelnika zveze obrtnih zadrug, da se vsled važnosti dnevnega reda našega občnega zbora zanesljivo udeleži in obenem v prihodnjem Obrtnem Vestniku ta zbor razglasi.

Razno.

8 urno delo ukinjeno. Kakor smo od zanesljive strani obveščeni, je osemurno delo za malo obrt ukinjeno in izide v kratkem tozadevna naredba. Zvedeli smo, da jo je baje že podpisal regent Aleksander. Naše tozadevne resolucije so vendar imele uspeh. S smotrnim, vztrajnim in solidarnim delom se vendar da kaj doseči. Zatorej obrtniki, oklepajte se svojih zadrughnih organizacij. Ko izide naredba, jo doslovno objavimo v »Obrtnem Vestniku«.

Veliki trgovski shod priredi »Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo« v Mariboru, dne 17. aprila t. l. ter vabi na ta shod vse jugoslovanske trgovce. Dnevni red se objavi pozneje. Radi pomanjkanja stanovanja prosimo, da se udeleženci pravočasno javijo pri trgovskem gremiju v Mariboru, ker sicer gremij ne more garantirati za prenočišča.

Začasni pravilnik za brivnice. Ker je pravilnik o brivnicah št. 604, Ur. l. 136 z dne 22. avgusta 1919, zaradi velike draginje alkohola in drugih potrebščin začasno neizvedljiv, oziroma ker bi bilo le mogoče ako se povišajo brivske takse, ga je zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro na prošnjo Deželne zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev preklical. Zato pa je dogovorjeno z imenovano zadrugo izdal »Začasen pravilnik za brivnice« in »Spomenica o lišaju v bradi in lasih«, po katerih je odsihodob strogo postopati in ki morata biti na vidnem kraju nabita po vseh brivnicah.

Vsem slojem železninarske stroke. Deželna zveza obrtnih zadrug si je v svojem delavnem programu načrtala smer, po kateri želi privedi obrtništvu na višek omike, tako da bi lahko s svojim delom teknovalo z inozemskimi obrtniki. Ta svoj cilj je zveza želela doseči s tem, da so na njeno inicijativo merodajni faktorji odredili obrtne učne tečaje za mojstre in pomočnike. Pouk in šolske potrebščine prevzela je država v svoje stroške, kar je povsem odobravati, saj ako ima država umno obrtništvu, je to tudi njena korist. Beležiti mora pa zveza žalostno dejstvo, da se je k prvemu takemu železninarskemu tečaju priglasilo le 10 zavednih železninarjev, ker bi pa moral šteti tak tečaj najmanj 25—40 udeležencev, se je za enkrat izjalovil prvi tečaj. Pač pa zveza že danes opozarja železninarje, naj se pri prihodnjem razpisu tečaja v dostojnem številu priglase, ker to zahteva železninarjev lastna korist in stanovska čast.

Poslovni jezik obrtnih zadrug. — Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je izdalo dne 16. marca 1921 sledečo okrožnico: Vsem okrajnim glavarstvom, političnim ekspozituram, mestnemu magistratu v Ljubljani in civilnemu komisarijatu za Prekmurje: Nekateri obrtni zadrugi posedujejo in oddajajo članom še vedno le v nemškem jeziku sestavljena pravila. Da se zadrugam ne povzroči stroškov, se zaenkrat to še dopušča, a pri eventualnih spremembah pravil naj zadrugi poskrbe za slovenska pravila in le taka predložijo v odobritev. Zahtevati pa je od zadrug, da kot javne korporacije pošiljajo vloge na državne urade in izdajajo spričevala le v slovenskem jeziku. Istotako morajo zadrugi rabiti le slovenske žige. Obrtni zadrugi naj se o tem na primeren način obveste. Dr. Marni l. r.

Krojaški prikojevalni tečaj v Celju. V četrtek, dne 24. marca se je končal dne 14. februarja t. l. pričetni krojaški prikojevalni tečaj. Obiskovalo je tečaj, ki se je vršil skozi 32 dni po 3 ure dnevno, 11 učelezenec in sicer 8 pomočnikov in 3 mojstri. Od teh sta 2 iz Celja, 2 iz celjske okolice, ostali pa iz Griž, Vojnika, Nove cerkve, Št. Jurja ob j. žel. in Hrastnika. Uspeh je nepričakovano zadovoljiv; izdelalo se je okrog 70 risb, sestavov za najrazličnejša moška oblačila, katere risbe so se v tečaju tudi praktično uporabljale. Vključno z številu udeležencev, izdatkom za kurjavo, ki so bili potrebni radi zimskega časa in visokim cenam risalnih potrebščin so znašali stroški le okroglo 350 K za osebo. Tečaj je vodil potovalni učitelj Urada za pospeševanje obrti g. Al. Knafelj iz izvanredno spretnostjo. Velika nadarjenost ter praktična in teoretična izvežbanost mladega moža obeta za bodočnost še mnogo lepih uspehov za napredek domače krojaške obrti. Tečaj je imenoma Urada za pospeševanje obrti zaključil komisar Založnik s primernim nagovorom, v katerem je omenjal oblasti, ki so tečaj pospeševale, sosebno gimnazijsko ravnateljstvo celjsko in mestno občino, ter se prisrčno zahvalil učitelju g. Knafelju za njegov trud in požrtvovalnost. Zaključku sta prisostvovala tudi g. Bizjak Joško kot vodja obrtne nadaljevalne šole in g. Bizjak Ivan za krojaške mojstre.

Odgovor ministra za socialno politiko. Na novega leta dan je bil, kakor znano, v Novem mestu shod dolenjskih obrtnikov, ki ga je sklicala »Obrtna organizacija za Slovenijo« in na katerem je bila med drugim predlagana in tudi soglasno sprejeta resolucija, tičočna se delavskega zavarovanja, okrajnih bolniških blagajn in nad vse krivičnega odvzeta premoženja bolniškim blagajnam ob njih centralizaciji. Nato resolucijo smo prejeli dne 9. marca ta-le odgovor: »Na Vašo resolucijo z dne 1. januarja t. l. je ministrstvo za socialno politiko z dopisom z dne 24. februarja 1921., št. 5758, odgovorilo sledeče: Zahtevi resolucije, da se uredba od 11. oktobra 1920., ki jo je izdalo Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik, ukine, ministrstvo ne more ustreči; ne glede na razloge, tudi zaradi tega ne, ker uredba zavarovalnih dajatev in prispevkov ne povečava v razmerju s predvojnimi dajatvami in prispevki, temveč samo vsled zmanjšanja vrednosti denarja popolnoma nedovoljne dajatve in prispevke deloma zopet spravi v sklad s sedanji plačami delavcev in s sedanjo vrednostjo denarja. Popolno izjednačenje prispevkov s prispevki predvojne dobe pa tudi s to uredbo ni doseženo, čeprav je jasno, da se mora tudi to sčasoma poskušati doseči. Ministrstvo za so-

cialno politiko ne more dovoliti, da se pod katerimkoli izgovorom že nad 30 let obstoječe in povsod kot potrebno priznано delavsko zavarovanje odpravi ali onemogoči. Poziv na tujo konkurenco v tem slučaju ne drži, ker imajo vse sosednje države delavsko zavarovanje vsaj v isti meri izvedeno. Tudi zahtevi, da so vzpostavijo vse stare bolniške blagajne, ministrstvo ne more ugoditi, ker so se stare bolniške blagajne izkazale popolnoma nedovoljne za uspešno izvedbo bolniškega zavarovanja, ne glede na to, da je taka ponovna razdelitev zvezana z velikimi stroški. Ne samo, da pri starem ustroju velik del delavstva sploh ni bil zavarovan in da zavarovanci niso dobili one pomoči, katero bi s pravico mogli od bolniške blagajne zahtevati, tudi denarna manipulacija ni bila pri vseh blagajnah v redu. Končno je stremljenje v vseh državah, tudi v naši, da se bolniško zavarovanje čim bolj koncentrira v velikih bolniških blagajnah ene vrste in odpravi dosedanja razcepljenost tega zavarovanja. Nasprotno pa smatra ministrstvo zahtevo po soudeležbi poslodavcev in delavcev na upravi bolniške blagajne kot popolnoma upravičeno ter je v tem oziru že odredilo, da se izvršijo vse priprave, da se te volitve čim preje izvedejo. Obrtnikom bo stem v najkrajšem času mogoče, v upravi bolniških blagajn uresničiti vse svoje upravičene zahteve. — Za poverjenika: dr. Suhac s. r. — Spredaj navedeni odgovor prinašamo dobesedno z vsemi njegovimi statističnimi ekstravagancaami ter želimo, da bi se tozadevno v vseh obrtniških društvih in obrtniških zadrugah razmišljalo in končne sklepe takoj odposlalo »Obrtni organizaciji za Slovenijo« ali pa »Obrtnemu društvu v Novem mestu«, da se bodo mogli napraviti glede te zadeve nadaljnji potrebni koraki.

Cene železa pri nas in drugod. — V poslednjem času se je mnogo pisalo o tem, da naša industrija ne more z inozemsko konkurirati in da bodo naše tovarne prisiljene vstaviti obratovanje in odsloviti delavce, ako se na ta ali oni način ne zmanjšajo produktivni stroški. Posebno pereče je stanje naše železne industrije, ki je v Sloveniji močno zastopana. Poroča se nam, da znašajo pri nas produkcijski stroški za železo v palicah 1000 do 1100 K za 100 kg, dočim postavlja Nemčija franko Passau enako železo po 600 K za 100 kg. Sedanja carina na železo je jako nizka, tako da nas stane nemško železo postavljeno v Jugoslavijo, okroglo 700 K za 100 kg. Ako bi bile prometne razmere take, kakor so bile pred vojno, bi naša železna industrija ne mogla prodati niti kilograma železa in bi morale tovarne, kakor na Jesenicah, Štorah itd. vstaviti obrate in odsloviti delavce. Mednarodni promet je sicer še vedno slab, ali se od dneva do dneva zboljšuje. V kratkem bo mednarodna konkurenca igrala isto vlogo kakor pred vojno. Ako bodo naše tovarne tudi takrat delale z večjimi produktivnimi stroški kakor inostranske, je naravno, da bodo podlegle tuji konkurenci. Da se izognemo tej nevarnosti, je neobhodno potrebno, da delujeta privatnik in država v tej smeri, da se produkcijski stroški ne le v železni industriji, ampak sploh v industrijskih podjetjih znižajo.

Betonsko okroglo železo. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima v zalogi večjo množino betonskega okroglega železa 8 do 22 mm močnega in 10 do 13 m dolgega. Interesenti naj prijavijo svoje potrebščine pismeno ali ustmeno na Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

Prepovedane barve. Deželna vlada je izdala naredbo, s katero se prepoveduje na javnih mestih nositi znake ali zastave v sledečih barvah: črno-žolto, rdeče-belo-rdeče (Nem. Avstr.), črno-belo-rdeče (monarh. Nemčija), črno-rdeče-rumeno (rep. Nemčija), belo-zeleno (štaj.), in belo-rdeče (koroško). Enaka prepoved velja za slike Habsburžanov ali Hohenzollerncev, za uniforme bivše avstr. armade ter za njene dekoracije.

Razstrelivo. Uprava praharne v Kamniku objavlja: Praharna v Kamniku je pričela izdelovati vse vrste dinamona. Konsumenti morejo dobiti vsako količino dinamona za staro ceno 13 dinarjev za kilogram. Nova cena se določi kasneje. Nakup odobri dravska divizija, prejem in plačilo pa se vrši v vojnem skladišču dravske divizije na Ljubljanskem polju v Ljubljani.

Listnica uredništva.

Zaradi pomanjkanja prostora smo bili primorani odložiti za prih. številko marsikaj in tako tudi članek »Vodstvo in uprava obrtnih zadrug«. Prosimo potrpljenja!

Izdajatelj konzorcij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

ANTON KUNSTEK TRGOVINA Z USNJEM

15, 12-6

priporoča svojo veliko zalogo usnja vseh vrst
po najnižjih cenah v vsaki množini.

I. in največja jugoslovanska tovarna
za barvanje, kemično čiščenje, pranje
in svetlo-likanje perila.

➔ **Barva** vedno vsako-
vrstno blago,

➔ **čisti** obleke,

➔ **pere** vsakovrstno perilo
in hodi brezplačno
na dom iskat,

➔ **svetlo lika**

ovratnike, zapestnice, srajce.
4, 8-8

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip številka 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.
Nujna dela se takoj izvršujejo.

Pravi firnež

v priznani najboljši in zanesljivi kakovosti.

**Vse vrste barv suhih in oljnatih,
barve za obleke, mavec (gips),
mastenec (Federweiss), ameri-
kansko strojno olje, prašno
olje, karbolinej, steklarski in
mizarski klej, pleskarske, sli-
karske in zidarske čopiče, kakor
tudi druge v to stroko spada-
joče predmete**

ima še vedno v zalogi trdka:

Medic, Rakovec & Zankl
družba z o. z.

Preje **A. ZANKL sinovi,**

-- **Ljubljana.** --

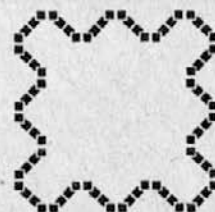
Ceniki se sedaj ne pošiljajo.

6, 8-8

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4.

Telefon št. 508. - Poštno-ček. urad SHS
št. 12.051. 13, 24-8

Izvršuje vsa v bančno stroko spa-
dajoča opravila kar najkulantneje.
Obrestuje vloge na knjižice in na
tekoči račun s

4%

od dne vloge do dne dviga.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30,000.000.—. Rezerva nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj. **Brzojavni naslov:** Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje. 3 8-8

Ljubljana, Dvorni trg 1

ANTON ČERNE

graveur

Novo! Datum-štamplije lastnega izdelka.

Modeli za predtiskanje perila itd.

Vzročne tiskalnice

Kliseji za tisk

Šablone

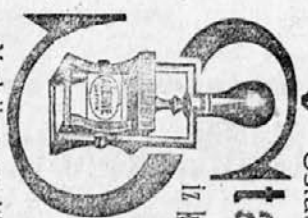
Pečati

Katalog franko

iz kavičnika in kovin

štamplije

Ustanovljeno 1903.

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave
Vojnovič & Cie - Ljubljana
 Wilsonova c. 22, se priporoča.

2, 8-8

ANTON TONEJC in DRUG

Vedno v zalogi jedilno, tovarniško ter živilsko sol.
 Kupuje ter prodaja deželne pridelke.
 Maribor, Mlinska ulica št. 23. 7 8-8

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470.

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9.

PRIPOROČA
 — PNEVMATIKE ZA AUTO
 IN KOLESA, TER VSAKE VRSTE .
 GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
 ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
 NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH!!!!